СЭЛЭНГЭ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Сэлэнгэ аймгийн Мандал сумын Хэрх тосгоны ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: СЭА-2023/131-НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:

www.selenge@audit.gov.mn

Сүхбаатар сум

2023 он

ТАГ-ын дарга, тэргүүлэх аудитор: Ч.Энхтуяа
Утас: 70363040 Цахим хаяг: enkhtuyach@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Б.Батмөнх
Утас: 70363036 Цахим хаяг: batmunkhb@audit.gov.mn

Ахлах аудитор: Т.Болор
Утас: 7036-2442 Цахим хаяг: bolort@audit.gov.mn

Аудитыг гүйцэтгэсэн: Эн Ай Ти Эс баланс Аудит ХХК
Утас: 99102291 Цахим хаяг: Nitsbalanse@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. Аудитын дүгнэлт 4-5

2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл 6-12

3. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга 13-17

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа 13

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин 13-14

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал 14

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлт 14-15

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв 15-17

4. Аудитын тайлан 17-20

4.1 Ерөнхий зүйл 17

4.2 Материаллаг байдал 17

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт 18

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 18-19

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт 19

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал 19-20

5. Аудитын илрүүлэлт 21

6. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл 22

СЭЛЭНГЭ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

II баг, Цагаан эрэг, Сүхбаатар сум,
Сэлэнгэ аймаг, 43081
Утас/Факс: (976)-7036-3040
Цахим шуудан: Selenge@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

МАНДАЛ СУМЫН ХЭРХ ТОСГОНЫ
СУРГУУЛИЙН ЗАХИРАЛ Т.ЦЭРЭНЛХАМ
ТАНАА

2023.02.25 № СЭА-2023/131-НА-СТА-ТШЗ
танай ______-ны № ______-т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Сэлэнгэ аймгийн Мандал сумын Хэрх тосгоны ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Мандал сумын Хэрх тосгоны ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Мандал сумын Хэрх тосгоны ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны үйл ажиллагаанд зарцуулахаар төлөвлөсөн санхүүжилтийг бүрэн төвлөрүүлж, төсвийн гүйцэтгэл 94.9 хувьтай тайлагнагдсан байна.

Тайлант онд цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшлын зардлыг 42,858.6 мянган төгрөгөөр хэмнэснээс голлон шалтгаалан батлагдсан төсвийг 5.1 хувиар хэмнэсэн байна байна.

Аудитын гол асуудал

Мандал сумын Хэрх тосгоны ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны нийт төсвийн зарцуулалт, ажил гүйлгээний 73.9 хувийг цалин хөлс, нэмэгдэл урамшил, ажил олгогчоос төлөх нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардал, 8.0 хувийг байр

018020202

ашиглалттай холбоотой зардал, 7.8 хувийг бараа, үйлчилгээний бусад зардал эзэлж байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Аудит, аудиторын хариуцлага, аудитын тайлангийн тухай хэрэглэгчдэд хамаатай бөгөөд санхүүгийн тайланд толилуулаагүй, тодруулаагүй асуудал байхгүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Ч.ЭНХТУЯА

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	127,172,407.85	**181,250,730.35**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**		**58,291,780.27**
3120	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**		**58,291,780.27**
31210	**Төгрөг**		**58,291,780.27**
312110	**Төрийн сангийн харилцах**		**58,291,780.27**
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	127,172,407.85	**122,958,950.08**
35400	**Хангамжийн материал**	127,172,407.85	**122,958,950.08**
35410	Бичиг хэргийн материал	469,750.00	141,750.00
35442	Аж ахуйн материал	110,059,689.96	105,103,812.38
35470	Бусад хангамжийн зардал	16,642,967.89	17,713,387.70
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	1,471,931,929.09	**1,461,094,342.26**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	1,471,931,929.09	**1,461,094,342.26**
39200	**Биет хөрөнгө**	1,198,300,429.15	**1,187,855,342.40**
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,115,378,516.19	1,115,317,256.39
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(105,514,882.04)	(142,916,185.12)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	8,737,500.00	8,737,500.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл		(1,456,250.04)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	120,074,663.70	147,246,573.24
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(37,879,737.40)	(31,374,475.20)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	[illegible]	102,155,044.57
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(44,521,558.05)	(56,938,693.14)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	27,952,252.95	27,952,252.95
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(10,348,605.72)	(12,695,796.00)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	2,989,431.56	2,989,431.56
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(2,358,830.58)	(2,615,274.06)
39217	Ном	[illegible]	31,453,957.25
39300	**Биет бус хөрөнгө**	273,631,499.94	**273,238,999.86**
39301	Программ хангамж	1,490,000.00	1,490,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(468,750.06)	(861,250.14)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	272,610,250.00	272,610,250.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	1,599,104,336.94	**1,642,345,072.61**
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ДҮН**	1,599,104,336.94	**1,642,345,072.61**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	1,599,104,336.94	**1,642,345,072.61**
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	740,475,009.59	740,475,009.59
51101	Өмч - төрийн		
51200	**Хуримтлагдсан үр дүн**	(59,573,113.18)	**(16,332,377.51)**
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	(59,573,113.18)	(59,573,113.18)
51220	Тайлант үеийн үр дүн		43,240,735.67
513	**Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү**	918,202,440.53	**918,202,440.53**
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	1,599,104,336.94	**1,642,345,072.61**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	1,013,345,741.78	**2,917,575,975.25**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	183,258,395.43	**1,775,370,270.41**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	183,258,395.43	**1,775,370,270.41**
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого		2,737,500.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	[illegible]	1,521,321,383.29
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	12,062,359.12	251,311,387.12
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	830,087,346.35	**1,142,205,704.84**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	[illegible]	**1,014,039,300.00**
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт		1,014,039,300.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	[illegible]	
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	534,000.00	**2,518,000.00**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	534,000.00	2,518,000.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	83,418,346.35	**125,648,404.84**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	[illegible]	125,648,404.84
II	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	884,843,363.30	**1,157,949,567.64**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	884,843,363.30	**1,157,949,567.64**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	[illegible]	**1,081,415,967.64**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	[illegible]	**710,971,168.41**
210101	Үндсэн цалин	[illegible]	511,805,479.21
210102	Нэмэгдэл	154,229,270.01	171,059,800.20
210104	Урамшуулал	[illegible]	28,105,889.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	[illegible]	**92,299,341.32**
210201	Тэтгэврийн даатгал	[illegible]	62,303,157.84
210202	Тэтгэмжийн даатгал	[illegible]	8,767,663.39
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,676,677.06	5,339,279.48
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,070,783.36	1,422,090.97
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	[illegible]	14,267,149.64
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	[illegible]	**87,321,619.84**
210301	Гэрэл, цахилгаан	[illegible]	7,348,829.84
210302	Түлш, халаалт	[illegible]	76,225,090.00
210303	Цэвэр, бохир ус	152,820.00	3,747,700.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	[illegible]	**19,631,697.58**
210401	Бичиг хэрэг	[illegible]	
210402	Тээвэр, шатахуун	1,487,120.00	
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	[illegible]	

210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	[illegible]78,800.00	
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	17,983,185.90	19,681,697.58
2105	**Нормативт зардал**	25,346,000.00	**24,092,175.00**
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	273,550.00	
210502	Хоол, хүнс	24,872,450.00	24,092,175.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**9,860,400.00**	**7,342,004.46**
210602	Тавилга		**1,316,904.46**
210604	Урсгал засвар	9,860,400.00	6,025,100.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	192,600.00	
210702	Дотоод албан томилолт	192,600.00	
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	1,177,590.00	**4,039,500.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	169,590.00	2,737,500.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	[illegible]008,000.00	
210806	Мэдээлэл технологийн үйлчилгээ		1,302,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	[illegible]	**135,668,461.03**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		16,526,370.00
210902	Хянан үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	[illegible]33,250.00	12,012,050.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	59,422,552.78	107,130,041.03
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	33,986,879.88	**76,533,600.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	250,000.00	**76,533,600.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал		60,916,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	250,000.00	15,617,100.00
2135	**Төсвийн захирагчаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	33,736,879.88	
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	33,736,879.88	
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	128,[illegible]	**1,759,626,407.61**
V	**ҮНДСЭН АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**		
225011	Үнэ төлбөргүй [illegible] зардал - Бараа [illegible]		
VI	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)**	[illegible]	**1,759,626,407.61**

2.3 Аудитлагдсан мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Код	[illegible]	Өмнөх он	Тайлант он
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**[illegible]32,900,346.35**	**1,144,943,204.84**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**		**2,737,500.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**		**2,737,500.00**
120004	**Төсөвт байгууллагын [illegible] орлого**		**2,737,500.00**
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**832,900,346.35**	**1,142,205,704.84**
1310	**Урсгал төвлөрсөн санхүүжилт**	**746,135,000.00**	**1,014,039,300.00**
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт		1,014,039,300.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	46,[illegible].00	
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**3,347,000.00**	**2,518,000.00**

131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	534,000.00	
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	2,813,000.00	2,518,000.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**83,418,346.35**	**125,648,404.84**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага	83,418,346.35	125,648,404.84
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**814,954,546.35**	**1,039,748,424.57**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**814,954,546.35**	**1,039,748,424.57**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**762,922,066.47**	**963,214,824.57**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**581,743,476.69**	**710,971,168.41**
210101	Үндсэн цалин	389,561,774.96	511,805,479.21
210102	Нэмэгдэл	156,448,291.74	171,059,800.20
210104	Урамшуулал	35,733,409.99	28,105,889.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**[illegible]**	**92,299,341.32**
210201	Тэтгэврийн даатгал	[illegible]	62,303,157.84
210202	Тэтгэмжийн даатгал	[illegible]	8,767,663.39
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,676,677.68	5,539,279.48
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	[illegible]	1,422,090.97
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	[illegible]	14,267,149.64
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**[illegible]**	**87,321,619.84**
210301	Гэрэл, цахилгаан	[illegible]	7,348,829.84
210302	Түлш, халаалт	[illegible]	76,225,090.00
210303	Цэвэр, бохир ус	152,520.00	3,747,700.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**6,080,320.00**	
210401	Бичиг хэрэг	877,900.00	
210402	Тээвэр, шатахуун	1,487,120.00	
210403	Шуудан, холбоо, интернетийн төлбөр	1,641,800.00	
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	[illegible]	
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, эд зүйлс	1,294,100.00	
2105	**Нормативт зардал**	**[illegible]**	**24,092,175.00**
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	[illegible]	
210502	Хоол, хүнс	9,889,850.00	24,092,175.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	500,000.00	
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**9,860,400.00**	**6,025,100.00**
210604	Урсгал засвар	9,860,400.00	6,025,100.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**192,600.00**	
210702	Дотоод албан томилолт	192,600.00	
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**[illegible]**	**5,821,500.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр, хураамж	[illegible]	2,737,500.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	[illegible]	
210806	Мэдээлэл технологийн үйлчилгээ		3,084,000.00

2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	1,419,900.00	**36,683,920.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		24,671,870.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,419,900.00	12,012,050.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	52,032,479.88	**76,533,600.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	15,482,600.00	**76,533,600.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	14,982,600.00	60,916,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	500,000.00	15,617,100.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгосон татаас, санхүүжилт**	**2,813,000.00**	
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,813,000.00	
2135	**Төсвийн захирагчаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	33,736,879.88	
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	33,736,879.88	
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)**	17,945,800.00	**105,194,780.27**
V	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРЛАГЫН ДҮН (V**	17,945,800.00	**46,903,000.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	17,945,800.00	**46,903,000.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	17,945,800.00	**46,903,000.00**
222001	Тоног төхөөрөмж	9,600,000.00	46,903,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	8,345,800.00	
VI	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)**	(17,945,800.00)	**(46,903,000.00)**
VIII	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)**	..	**58,291,780.27**
31	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		58,291,780.27

2.4 Аудитлагдсан цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан ашгийн дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	740,475,009.59	918,912,132.74	(186,566,161.14)	**1,472,820,980.19**
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			(1,509,329.52)	(1,509,329.52))
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт		(709,692.21)		(709,692.21)
Тайлант үеийн үр дүн			123,502,378.48	123,502,378.48
2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	740,475,009.59	918,202,440.53	(59,[illegible].13)	**1,599,104,336.94**
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			[illegible]	-1,716,626,407.61
Тайлант үеийн үр дүн			1,759,626,407.61	1,759,626,407.61

2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	740,475,009.59	918,202,440.53	(16,332,377.51)	1,642,345,072.61

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хэтрэлт/ хэмнэлт	Хувь
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,145,255,100.00	1,086,651,424.57	58,603,675.43	94.8
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,145,255,100.00	1,086,651,424.57	58,603,675.43	94.8
БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,064,313,700.00	1,010,117,824.57	54,195,875.43	94.8
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	753,829,800.00	710,971,168.41	42,858,631.59	54.3
Үндсэн цалин	[illegible]	[illegible]	41,465,820.79	93
Нэмэгдэл	175,355,400.00	171,059,800.20	4,295,599.80	98
Урамшуулал	[illegible]	23,105,989.00	(2,902,789.00)	112
Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	[illegible]	92,299,341.32	1,885,858.68	97.8
Тэтгэврийн даатгал	[illegible]	[illegible]	[illegible]	98
Тэтгэмжийн даатгал	7,512,600.00	8,767,663.39	(1,255,063.39)	117
ҮОМШӨ-ний даатгал	6,128,100.00	5,539,279.48	588,820.52	90
Ажилгүйдлийн даатгал	1,515,600.00	1,422,090.97	93,509.03	94
Эрүүл мэндийн даатгал	15,156,500.00	14,267,149.64	889,350.36	94
Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	87,633,400.00	87,321,619.84	311,780.16	99.6
Гэрэл, цахилгаан	8,051,800.00	7,348,829.84	702,970.16	91
Түлш, халаалт	77,256,400.00	76,225,090.00	1,031,310.00	99
Цэвэр, бохир ус	2,325,200.00	3,747,700.00	(1,422,500.00)	16
Хангамж, бараа материалын зардал			-	
Норматив зардал	25,124,800.00	24,092,175.00	1,032,625.00	95.9
Хоол, хүнс	25,124,800.00	24,092,175.00	1,032,625.00	95.9
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	6,025,100.00	6,025,100.00	-	100
Урсгал засвар	6,025,100.00	6,025,100.00	-	100
Томилолт, зочны зардал			-	
Дотоод албан томилолт			-	
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	10,746,300.00	5,821,500.00	4,924,800.00	54.2
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,737,500.00	2,737,500.00	-	100
Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	8,008,800.00	3,084,000.00	4,924,800.00	38.5
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	86,769,100.00	83,586,920.00	3,182,180.00	96.3
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	[illegible]	[illegible]	3,181,030.00	96

Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	12,013,200.00	12,012,050.00	1,150.00	100
УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	**80,941,400.00**	**76,533,600.00**	**4,407,800.00**	**94.6**
Бусад урсгал шилжүүлэг	**80,941,400.00**	**76,533,600.00**	**4,407,800.00**	**94.6**
Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	65,324,300.00	60,916,500.00	4,407,800.00	93
Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	15,617,100.00	15,617,100.00	-	100
ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	**1,145,255,100.00**	**1,144,943,204.84**	**311,895.16**	**100**
УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	**1,014,039,300.00**	**1,016,557,300.00**	**-**	**100**
Улсын төсвөөс санхүүжих	1,014,039,300.00	1,014,039,300.00	-	
ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	**125,960,300.00**	**125,648,404.84**	**311,895.16**	**99.7**
Орон нутгийн төсвөөс	125,960,300.00	125,648,404.84	311,895.16	99.7
ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	**5,255,000.00**	**5,255,000.00**	**-**	**100**
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		58,291,780.27	(58,291,780.27)	
БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1		
Төсвийн байгууллага				
АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	[illegible]	50	2	96%
Удирдах ажилтан	3	3	0	
Гүйцэтгэх ажилтан	[illegible]	34	2	94%
Үйлчлэх ажилтан	13	13	0	
ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАГЧИД	561	561	**0**	

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Мандал сумын Хэрх тосгоны ерөнхий боловсролын сургууль нь 2022 онд "Багш, сурагчдыг бүх талын хөгжлийг хангахад хамтран ажиллах" гэсэн эрхэм зорилгыг тавин ажилласан.

Үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлсон байна. Үүнд:

- Сурагчдын эрүүл, аюулгүй сурч боловсрох, хөгжих нөхцөлийг хангахын тулд "Чадварлаг багш", "Сургалтын байгууллага-Тоног төхөөрөмж" арга хэмжээнүүдийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах,
- Ээлжит хичээлийн цахим контентын санг бүрдүүлэхэд оролцож, бүтээлчээр ажиллах,
- Багшийн манлайллыг нэмэгдүүлэх,
- Багш, сурагчдын олон талаар хөгжих боломжийг бүрдүүлэн, сургалт, хичээлээс гадуурх үйл ажиллагааг чанартай зохион байгуулах.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Монгол Улсын 2022 оны Төсвийн тухай хуулиар төсөв, санхүүжилтийг баталсан,
- Хөдөлмөрийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгыг 2022 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс дагаж мөрдсөн байна.
- Төрийн хэмнэлтийн тухай тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэн,
- Төрийн албаны тухай хуульд 2022 оны 04 дүгээр сарын 22, 07 дугаар сарын 05, 11 дугаар сарын 11-нд нэмэлт өөрчлөлт орсон.
- Боловсролын тухай хуульд 2022 онд 3 удаа нэмэлт өөрчлөлт орсон,
- ЗГ-ын 2022 оны 91 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Хувьсах зардлын дундаж норматив [illegible] батлах тухай" журам хэрэгжиж эхэлсэн,
- ЗГ-ын 2019 оны 477 дугаар тогтоолын 5, 6 дугаар хавсралтаар батлагдсан "Шинжлэх ухааны байгууллага, сургуулийн өмнөх болон бага, дунд боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын байгууллагын төрийн үйлчилгээний албан тушаалын цалингийн сүлжээ батлах тухай" тогтоолд 2022 оны 107 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Үйлчилгээний албан тушаал эрхэлдэг төрийн албан хаагчийн цалингийн доод хэмжээг тогтоох тухай" тогтоол, 2022 оны 192 дугаар тогтоолоор нэмэлт өөрчлөлт оруулсан
- ЗГ-ын 2019 оны 6 дугаар тогтоолын гуравдугаар хавсралтаар батлагдсан "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсрол сургалтын байгууллагын багш, туслах багш, албан хаагчид олгох улирлын ажлын үр дүнгийн мөнгөн урамшуулал олгох" тогтоолд 2022 оны 232 дугаар тогтоолоор нэмэлт өөрчлөлт оруулсан,

- БШУС-ын 2022 оны А/170 дугаар тушаалаар батлагдсан "Хичээл, сургалтын үйл ажиллагааны зардлыг төлөвлөх, хуваарилах заавар"-ыг хэрэгжүүлж эхэлсэн.
- БШУС-ын 2022 оны А/465 дугаар тушаалаар батлагдсан "Ерөнхий боловсролын сургуульд кабинет, лаборатори, цахим сургалтын танхим байгуулах, ашиглах нийтлэг журам"-ыг шинэчлэн баталсан,
- ХНХС-ын 2021 оны А/192 дугаар тушаалаар батлагдсан 'Дундаж цалин хөлс тодорхойлох журам' хэрэгжиж эхэлсэн.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналт, үйл ажиллагааны зохион байгуулалтын хэрэгжилт үр нөлөөтэй гэж үзлээ.

Тайлант онд дээд шатны төсвийн захирагч болох БШУЯ-ны зүгээс дотоод аудит, хяналт, шалгалт хийгдээгүй бөгөөд дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Мандал сумын Хэрх тосгоны ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллага нь өмнөх онуудад тусгай зориулалтын шилжүүлгээр санхүүждэг байсны хувьд Сэлэнгэ аймгийн Засаг даргын 2020 оны А/202 тоот захирамжаар баталсан Сэлэнгэ аймгийн ТЕЗ-ийн харьяа төсөвт байгууллагууд дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг тайлант онд мөрдөж ирсэн байна.

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн хэдий ч гүйцэтгэл, үр дүнгээр санхүүжиж байгаа байгууллагын онцлогт тохироогүй, үр дүнд суурилсан төсөвлөлт, санхүүжилт, хөрөнгө оруулалт, хэлбэр, арга хэмжээний бүртгэлийн талаар нарийн тусгаагүй өөрөөр хэлбэл боловсролын салбарын онцлогт тохирохгүй байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Мандал сумын Хэрх тосгоны ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 43,240.8 мянган төгрөгөөр буюу 2.7 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө		58,291.8	58,291.8
Бараа материал	127,172.4	122,959.0	-4,213.4
Үндсэн хөрөнгө	1,471,931.9	1,461,094.3	-10,837.6
Нийт хөрөнгө	**1,599,104.3**	**1,642,345.1**	**43,240.8**
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	1,599,104.3	1,642,345.1	43,240.8
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	**1,599,104.3**	**1,642,345.1**	**43,240.8**

Тайлант жилийн үйл ажиллагааны зардлын хэмнэлт 58,291.8 мянган төгрөгийг Засгийн газрын 2022 оны 38 дугаар тогтоолын 4 дүгээр хавсралт "*Хувьсах зардлын дундаж нормативаар төсөв хуваарилах, санхүүжүүлэх аргачлал*"-ын 8.7-д "*Боловсролын сургалтын байгууллагын жилийн эцсийн дансны үлдэгдлийг дараагийн төсвийн жилд шилжүүлнэ*" гэж заасны дагуу төрийн сангийн харилцах дансанд үлдэгдлээр тайлагнасан байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 122,959.0 мянган төгрөг болж 4,213.4 мянган төгрөгөөр буурсан бөгөөд төсвийн хөрөнгөөр 117,281.5 мянган төгрөгийн бараа материал худалдан авсан, хандиваар 6,857.7 мянган төгрөгийн аж ахуйн материал, бусад хангамжийн материал дансанд бүртгэж, 128,352.4 мянган төгрөгийн бараа материалыг зарцуулсан байна.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 1,461,094.3 мянган төгрөг болж 10,837.6 мянган төгрөгөөр буурсан бөгөөд тайлант хугацаанд төсвийн хөрөнгөөр 46,903.0 мянган төгрөгөөр тоног төхөөрөмж худалдан авч, хандиваар 49,389.4 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж, тавилга эд хогшил, ном зэрлийн орлого авч, 107,130.0 мянган төгрөгийн элэгдлийн зардал тооцсон байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 1,642,345.1 мянган төгрөг болж 43,240.8 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалсан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад оролцож буй байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгох, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төслийг улсын төсвөөс 963,111.4 мянган төгрөгөөр, орон нутгийн төсвөөс 184,701.0 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, нийт 1,147,812.4 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, зарцуулахаар дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн тооцоолол "Төрийн албан хаагчийн албан тушаалын цалингийн сүлжээ хэмжээ"-г шинэчлэн тогтоосон МУЗГ-ын 2022 оны 03 дугаар сарын 107 тоот тогтоолыг баримтлан цалин хөлс, нийгмийн даатгалын зардлыг тооцоолсон, мөн

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор төсөвт зардлын үр ашгийг нэмэгдүүлэх зорилгоор зарим зардлыг бууруулан тооцоолсон байна.

Төсвийн төслийн саналаас нийт орлого, зарлагыг 2,557.3 мянган төгрөгөөр бууруулан 1,145,255.1 мянган төгрөгөөр баталсан байна. Үүнд цалин хөлс, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардлыг 93,651.1 мянган төгрөгөөр, байр ашиглалттай холбоотой зардлыг 5,579.6 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлж, нормативт зардлыг 4,800.0 мянган төгрөгөөр, бусдаас гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамжийг 2,737.5 мянган төгрөгөөр, бараа үйлчилгээний бусад зардлыг 54,039.3 мянган төгрөгөөр, бусад урсгал шилжүүлгийг 29,517.1 мянган төгрөгөөр, урсгал засварыг 5,579.5 мянган төгрөгөөр тус тус бууруулсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 13 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр улсын төсвөөс 1,014,039.3 мянган төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 125,648.4 мянган төгрөг, төсөвт байгууллагын өөрийн орлого 5,255.5 мянган төгрөг нийт 1,145,255.1 мянган төгрөгийн эх үүсвэрийг урсгал үйл ажиллагаанд захиран зарцуулахаар төлөвлөгдсөн байна.

Төсвийн нийт зарлагын гүйцэтгэл 1,086,651.4 мянган төгрөг буюу 95.0 хувьтай байгаа нь боловсролын стандарт, сургалтын төлөвлөгөө, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх зардлаас 45,474.7 мянган төгрөг, үдийн цай, дотуур байрны үйлчилгээний зардал 9,542.1 мянган төгрөгөөр хэмнэсэнтэй холбоотой байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/

д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1	Төрийн өмчийн байгууллагын тогтмол зардал	[illegible]	87,321.6	311.8	99.6
2	Нийтлэг үйлчилгээ	[illegible]	[illegible]	0.2	100
3	Эрүүл мэндийг дэмжих	[illegible]	1,330.02	2,353.98	36.1
4	Үдийн цай хөтөлбөр	[illegible]	60,619.5	4,704.8	93.2
5	Зөв монгол хүүхэд үндэсний хөтөлбөр	[illegible]	41,337.1	623	98.5
6	Боловсролын байгууллагын багш ажилчдын мэргэжил дээшлүүлэх	7,207.9	7,039.1	168.8	97.6
7	Боловсролын стандарт, сургалтын төлөвлөгөө, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх	[illegible]	[illegible]	45,474.7	93.9
8	Сургалтын хэвийн үйл ажиллагааг хангах	[illegible]	[illegible]	128.8	99.9
9	Дотуур байрны үйлчилгээ	43,447.5	38,610.2	4,837.3	88.9
10	Байр ашиглалтын үйлчилгээ	[illegible]	3,202.2	0.3	100
11	Сургалт семинар	1,601.8	1,601.8		100
12	Эд хогшил урсгал засварын зардал	6,025.1	6,025.1		100
13	Төсөвт байгууллагын үйл ажиллагаа	[illegible]	[illegible]		100
	Дүн	[illegible]	[illegible]	58,603.6	95.0

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 1-р хавсралтаар харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т "нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна" гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Тайлант онд тус газрын нэмэлт санхүүжилтийн дансанд орлого, зарлагын гүйлгээ хийгдээгүй байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д "Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүн, үндэслэл, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана" гэж заасны дагуу Мандал сумын Хэрх тосгоны ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Мөн бараа материалын ангиллыг зөв бүртгэхтэй холбоотой өгсөн зөвлөмжийг тусгасан болно

Аудитыг Эн Ай Ти Эс Баланс Аудит ХХК-ийн аудитор Н.Уранзаяа аудитыг гүйцэтгэж, чанарын хяналтыг захирал Ш.Ичинхорлоо, анхан шатны хяналтыг Сэлэнгэ аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитын менежер Б.Батменх, хоёр дахь шатны хяналтыг дарга, тэргүүлэх аудитор Ч.Энхтуяа нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Мандал сумын Хэрх тосгоны ерөнхий боловсролын сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Эн Ай Ти Эс Баланс Аудит ХХК-д 2023 оны 01 дүгээр сарын 19-ний өдрийн 01 дугаар албан бичгээр хүргүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг "дунд" гэж үнэлсэн.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлын 884,843.4 мянган төгрөгөөс 2 хувиар буюу 17,696.9 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор Боловсролын ерөнхий газраас нийт боловсролын байгууллагуудад 2022 оны 04, 09 дүгээр саруудад төрийн хэмнэлтийн тухай хууль болон ЗГ-ын 2022 оны 203 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангах, төсвийн хэмнэлтийн горимоор ажиллах, орон тоог хязгаарлах, төрийн үйл ажиллагааг цахимжуулах, бараа үйлчилгээний зардлыг бууруулах, зөвлөмжийг хүргүүлсэн байна.

Мандал сумын Хэрх тосгоны Ерөнхий боловсролын сургууль нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг дараах байдлаар хэрэгжүүлжээ. Үүнд:

- Боловсролын салбарын үр дүнд суурилсан санхүүжилтийг нэвтрүүлж батлагдсан орон тоогоор бус гүйцэтгэлээр санхүүжүүлсэнтэй холбоотойгоор цалин, ажил олгогчоос төлөх НДШ, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал, бараа үйлчилгээний бусад зардлаас нийт 58,603.7 мянган төгрөгийн хэмнэлтийг бий болгожээ.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд шилэн дансны нэгдсэн системийн мэдээлэлд зохих 149 мэдээллийг байршуулахаас 96 мэдээлэл байршуулсан бөгөөд 45 мэдээллийг хугацаа хоцроож, 8 мэдээллийг байршуулаагүй байна. Үүнд:

- Төсвийн байгууллагын батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл хэтрэлт, хэмнэлтийн шалтгааныг тайлбарын хамт бүтэн жилээр.
- Төсвийн байгууллагын батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл хэтрэлт, хэмнэлтийн шалтгааныг тайлбарын хамт хагас жилээр.
- Дараа жилийн төсвийн төсөл бүтэн жилээр.
- Төсөвт орсон өөрчлөлт.
- Өмнөх оны төсвийн орлогын хэмнэлт, туслах үйл ажиллагааны орлогоос давсан хэсгийг урамшуулалд зарцуулсан тайлан.
- Хөрөнгө, түрээсийн хөрөнгийн тухай зар мэдээллийн тайлан.
- Санхүүгийн тайлан.
- Санхүүгийн тайлангийн аудитын дүгнэлт.

Шийдвэрлэсэн нь. Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлэн ажиллах зөвлөмж өгөх.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

4.5 Зах зээлийн аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Эн Ай Ти Эс баланс Аудит ХХК-ийн 2022 оны 12 дугаар сарын 06-ны өдрийн 138 дугаар "Санхүүгийн тайлан, тесвийн гүйцэтгэлд аудит хийх тухай" албан бичгийг хүргүүлсэн бөгөөд тус байгууллагын 2022 оны 3 дугаар улирлын санхүүгийн тайланд хийсэн завсрын үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 50,022.6 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрсэн байна.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар 8,024.5 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрснээс 2,219.0 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 албан шаардлага 5,305.6 мянган төгрөгийн 1 зөвлөмж өгсөн боловч бараа материалын худалдан авалтыг холбогдох нэгдүгээр анхан шатны төлбөрийн баримтаар баталгаажуулалгүйгээр зөрчлийг давтан гаргаж зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй байна.

Хүснэгт 3. Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Хүүлгэлт	Өмнөх аудитын үр дүнт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Зөвлөмж	1	5,305.6	0	0.0	0.0
Албан шаардлага	1	2,219.0	1	2,219.0	100
Нийт дүн	2	7,524.6	1	**2,219.0**	**50.0**

Өмнөх аудитаар өгсөн төлбөрийн баримтыг үндэслэж, ажил гүйлгээг гүйцэтгэж, бүртгэж байх зөвлөмжийг хэрэгжүүлэлгүйгээр тайлант онд давтан гаргасан тул МҮЕА-ын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4.2.1 дэх "Албан шаардлага өгөхөд дараах нийтлэг үндэслэлийг харгалзана", 4.2.1.10 *"Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчил түүнийг арилгахаар өгсөн зөвлөмжийг хугацаанд нь хэрэгжүүлээгүй бол"* гэсэн заалтын дагуу ***албан шаардлага*** хүргүүлэхээр шийдвэрлэв.

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар дараах асуудлуудыг анхааран авч үзэх нь зүйтэй. Үүнд:

1. Дээд шатны төсөв захирагчаас төсвийг зардлын эдийн засгийн ангиллаар нь бус "Бараа үйлчилгээний бусад зардал" гэсэн ангиллаар бөөнд нь тусган, төлөвлөж, баталж байгаа нь төсвийг зардлын бүлэг, зүйлээр төлөвлөж,

зарцуулах, зарцуулалтад хяналт тавих зарчмыг алдагдуулж байна. Иймд төсвийг бодит гүйцэтгэлтэй нь уялдуулан зардлын бүлэг, зүйл бүрээр төлөвлөж, зарцуулан гүйцэтгэж байх шаардлагатай байна.

2. Сангийн яамны 2022 оны 02 дугаар сарын 28-ны *"Чиглэл хүргүүлэх тухай"* албан бичгээр байгууллагын нэмэлт санхүүжилтийн дансыг хааж нэмэлт санхүүжилттэй холбоотой гүйлгээг урсгал дансаар дамжуулан *"Нэмэлт - Дээд шатны төсвөөс хуваарилсан"* гэсэн зориулалтаар, төсөвт байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлого / 120010 / ангиллаар гүйцэтгэхээр чиглэл хүргүүлсэн байна. Нэмэлтээр хуваарилах төсвийн эх үүсвэрийг төсвийн санхүүжилтийн эх үүсвэр болгон төлөвлөж байгаагаас гүйцэтгэлээр уг санхүүжилт хуваарилагдаагүй тохиолдолд төсвийн санхүүжилтийн төлөвлөгөө тасарснаар тайлагнагдах эрсдэлийг үүсгэж байна. Иймд дээд шатны төсвөөс хуваарилах нэмэлт төсвийг төсвийн санхүүжилт хэлбэрээр урьдчилан төлөвлөж, батлалгүйгээр санхүүжилт ирсэн тухай бүр тухайн санхүүжилтийн дүнгээр зарцуулах эрх тавих нь зүйтэй юм.

3. Тус байгууллага нь өмнөх жилүүдэд тусгай зориулалтын шилжүүлгээр санхүүждэг байсан учир Сэлэнгэ аймгийн ЗД-ын 2020 оны 7 дугаар сарын 16-ний өдрийн А/202 дугаар захирамжаар баталсан "Сэлэнгэ аймгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн багцад хамаарах төсөвт байгууллагуудад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг"-ийг мөрдөж ирсэн байна. Бүртгэлийн үйл ажиллагаанд мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн хэдий ч боловсролын байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирохгүй учир төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн боловсруулсан НББББ-ыг мөрдөх нь зүйтэй юм.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар алдаа илрээгүй болно.

Аудитаар нийт 31,401.3 мянган төгрөгийн зөрчил илэрч, 3,574.1 мянган төгрөгийн албан шаардлага , 27,827.2 мянган төгрөгийн 1 зөвлөмж хүргүүллээ.

5.1 Албан шаардлага

1. Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар бараа материалын худалдан авалтыг холбогдох үзүүлэлтүүдийг тусгасан төлбөрийн баримтаар баталгаажуулж цахим системд шивэх талаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллаагүйгээс **3,574.1** мянган төгрөгийн зөрчлийг давтан гаргасан байна.

Энэ нь Татварын ерөнхий хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.5 дахь "*Татвар төлөгч борлуулалт хийх тухай бүрд хэрэглэгчийн системээс дахин давтагдашгүй дугаар бүхий төлбөрийн баримтыг хэвлэж өгөх, эсхүл цахимаар илгээх үүрэгтэй*", гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэлт: МУЕА-ын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох" журмын 4.2.1 дэх "*Албан шаардлага өгөхөд дараах нийтлэг үндэслэлийг харгалзана*", 4.2.1.10: "*Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчил түүнийг арилгахаар өгсөн зөвлөмжийг хугацаанд нь хэрэгжүүлээгүй бол*" гэсэн заалтын дагуу албан шаардлага хүргүүлэх.

5.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Бараа материалын тайлантай холбоотой асуудал:

1.1 Илрүүлэлт: Бараа материалын тодруулга тайланд 8,145.5 мянган төгрөгийн орлогын, 19,681.7 мянган төгрөгийн зарлагын ажил гүйлгээг буруу ангилж, бүртгэсэн байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4 "үнэн зөв байх", Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан "Нягтлан бодох бүртгэлийн заавар"-тай нийцэхгүй байна.

1.2 Өгсөн зөвлөмж: Бараа материалын ажил гүйлгээг зөв ангилж бүртгэж байх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Сэлэнгэ аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 06 дугаар сарын 01-ний өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Бараа материалын ангилал буруу бүртгэсэн	1	27,827.2					1	27,827.2				
Төлбөрийн цахим баримтаар баталгаажуулаагүй.	1	3,574.1			1	3,574.1						
Дүн	**2**	**31,401.3**			**1**	**3,574.1**	**1**	**27,827.2**				

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Шилэн дансны нэгдсэн цахим системд 45 мэдээллийг хугацаа хоцроож, 8 мэдээлэл дутуу байршуулсан байна.	1	0.0					1	0.0
Дүн	**1**	**0.0**					**1**	**0.0**